

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 13ης Ιουλίου 2018

σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων της Φινλανδίας για το 2018 και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας της Φινλανδίας για το 2018

(2018/C 320/25)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121 παράγραφος 2 και το άρθρο 148 παράγραφος 4,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 1997, για την ενίσχυση της εποπτείας της δημοσιονομικής κατάστασης και την εποπτεία και τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών ⁽¹⁾, και ιδίως το άρθρο 5 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Απασχόλησης,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Στις 22 Νοεμβρίου 2017, η Επιτροπή ενέκρινε την ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης, με την οποία σηματοδοτήθηκε η έναρξη του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του 2018 για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών. Έλαβε δεόντως υπόψη τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, ο οποίος διακηρύχθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή στις 17 Νοεμβρίου 2017. Οι προτεραιότητες της ετήσιας επισκόπησης της ανάπτυξης εγκρίθηκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 22 Μαρτίου 2018. Στις 22 Νοεμβρίου 2017, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽²⁾, η Επιτροπή ενέκρινε επίσης την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης, στην οποία η Φινλανδία δεν συγκαταλέγεται μεταξύ των κρατών μελών για τα οποία επρόκειτο να πραγματοποιηθεί εμπεριστατωμένη επισκόπηση. Την ίδια ημερομηνία η Επιτροπή εξέδωσε επίσης σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ. Η σύσταση αυτή εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 22 Μαρτίου 2018. Στις 14 Μαΐου 2018, το Συμβούλιο εξέδωσε τη σύσταση για την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ ⁽³⁾ («σύσταση για τη ζώνη του ευρώ»).
- (2) Ως κράτος μέλος με νόμισμα το ευρώ και λαμβανομένης υπόψη της στενής διασύνδεσης των οικονομιών της οικονομικής και νομισματικής ένωσης, η Φινλανδία θα πρέπει να διασφαλίσει την πλήρη και έγκαιρη εφαρμογή της σύστασης για τη ζώνη του ευρώ, όπως αντικατοπτρίζεται στις συστάσεις κατωτέρω, και ιδίως στη σύσταση 3.
- (3) Η έκθεση χώρας του 2018 για τη Φινλανδία δημοσιεύθηκε στις 7 Μαρτίου 2018. Στην έκθεση αξιολογήθηκε η πρόοδος της Φινλανδίας όσον αφορά την εφαρμογή των συστάσεων ανά χώρα που εκδόθηκαν από το Συμβούλιο στις 11 Ιουλίου 2017 ⁽⁴⁾, η συνέχεια που δόθηκε στις συστάσεις ανά χώρα που είχαν εκδοθεί κατά τα προηγούμενα έτη και η πρόοδος της Φινλανδίας ως προς την επίτευξη των εθνικών στόχων στο πλαίσιο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020».
- (4) Στις 13 Απριλίου 2018 η Φινλανδία υπέβαλε το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων για το 2018 και το πρόγραμμα σταθερότητας για το 2018. Προκειμένου να ληφθεί υπόψη η διασύνδεσή τους, τα δύο προγράμματα αξιολογήθηκαν ταυτοχρόνως.

⁽¹⁾ ΕΕ L 209 της 2.8.1997, σ. 1.

⁽²⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με την πρόληψη και τη διόρθωση των υπερβολικών μακροοικονομικών ανισορροπιών (ΕΕ L 306 της 23.11.2011, σ. 25).

⁽³⁾ ΕΕ C 179 της 25.5.2018, σ. 1.

⁽⁴⁾ ΕΕ C 261 της 9.8.2017, σ. 1.

- (5) Οι σχετικές συστάσεις ανά χώρα ελήφθησαν υπόψη στον προγραμματισμό των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ) για την περίοδο 2014-2020. Όπως προβλέπεται στο άρθρο 23 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽¹⁾, όπου είναι αναγκαίο για τη στήριξη της εφαρμογής σχετικών συστάσεων του Συμβουλίου, η Επιτροπή μπορεί να ζητήσει από ένα κράτος μέλος να επανεξετάσει και να προτείνει τροποποιήσεις του οικείου συμφώνου εταιρικής σχέσης και των σχετικών προγραμμάτων. Η Επιτροπή έχει παράσχει περαιτέρω λεπτομέρειες σχετικά με το πώς θα μπορούσε να κάνει χρήση της διάταξης αυτής σε κατευθυντήριες γραμμές για την εφαρμογή των μέτρων που συνδέουν την αποτελεσματικότητα των ΕΔΕΤ με την υγιή οικονομική διακυβέρνηση.
- (6) Επί του παρόντος η Φινλανδία υπάγεται στο προληπτικό σκέλος του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης και υπόκειται στον κανόνα για το χρέος. Στο πρόγραμμα σταθερότητας για το 2018, η κυβέρνηση σχεδιάζει ονομαστικό ισοζύγιο στο -0,6 % του ΑΕΠ το 2018, δηλ. αμετάβλητο σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Σύμφωνα με την κυβέρνηση, το ισοζύγιο αναμένεται να βελτιωθεί το 2019 και στη συνέχεια να εμφανίσει μικρό πλεόνασμα το 2020 και το 2021. Ο μεσοπρόθεσμος δημοσιονομικός στόχος —διαρθρωτικό έλλειμμα 0,5 % του ΑΕΠ— υπερκαλύφθηκε το 2017. Ωστόσο, το εκ νέου υπολογισθέν διαρθρωτικό έλλειμμα⁽²⁾ προβλέπεται ότι θα είναι οριακά μεγαλύτερο, στο 0,6 % του ΑΕΠ το 2018-2019 και θα μειωθεί στη συνέχεια. Ο δείκτης χρέους γενικής κυβέρνησης προς το ΑΕΠ κορυφώθηκε στο 63,6 % το 2015 και υποχώρησε στο 61,4 % το 2017. Σύμφωνα με το πρόγραμμα σταθερότητας του 2018, ο δείκτης χρέους θα συνεχίσει να μειώνεται και θα φθάσει στο 56,7 % του ΑΕΠ το 2021. Το μακροοικονομικό σενάριο στο οποίο στηρίζονται οι εν λόγω δημοσιονομικές προβολές φαίνεται εν γένει εύλογο. Οι βασικοί κίνδυνοι για τις δημοσιονομικές προβλέψεις αφορούν το ενδεχόμενο το αρχικό κόστος της σχεδιαζόμενης μεταρρύθμισης των υπηρεσιών κοινωνικής πρόνοιας και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης να αποβεί μεγαλύτερο από το αναμενόμενο.
- (7) Το πρόγραμμα σταθερότητας του 2018 υπενθυμίζει ότι το κόστος που αφορά την έκτακτη εισροή προσφύγων αυξήθηκε και ότι αυτή η δημοσιονομική επίπτωση υπήρξε σημαντική την περίοδο 2015-2016. Σύμφωνα με το πρόγραμμα σταθερότητας του 2017, το κόστος προβλεπόταν να μειωθεί κατά 0,15 % του ΑΕΠ το 2017. Το ποσοστό αυτό δεν επιβεβαιώθηκε στο πρόγραμμα σταθερότητας του 2018 και συνεπώς δεν ελήφθη υπόψη από την Επιτροπή. Πέραν τούτου, το 2017, εγκρίθηκε για τη Φινλανδία προσωρινή απόκλιση 0,5 % του ΑΕΠ από την απαιτούμενη πορεία προσαρμογής για την επίτευξη του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού στόχου, προκειμένου να ληφθούν υπόψη μείζονες διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις με θετικό αντίκτυπο στη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών, ιδίως η μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού συστήματος του 2017 και το σύμφωνο ανταγωνιστικότητας. Το 2017, εγκρίθηκε επίσης για τη Φινλανδία προσωρινή απόκλιση κατά 0,1 % του ΑΕΠ ώστε να ληφθούν υπόψη οι εθνικές δαπάνες για επενδύσεις σε έργα που συγχρηματοδοτούνται από την Ένωση. Όσον αφορά την τελευταία αυτή απόκλιση, ένα από τα κριτήρια επιλεξιμότητας είναι η μη μείωση των συνολικών δημόσιων επενδύσεων. Τα απολογιστικά στοιχεία για το 2017 έδειξαν μείωση των δημόσιων επενδύσεων το 2017 σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, ενώ οι επενδύσεις που συνδέονται με κονδύλια της Ένωσης εκτιμάται ότι παρέμειναν σταθερές. Ως εκ τούτου, η Φινλανδία δεν θεωρείται πλέον επιλέξιμη για προσωρινή απόκλιση κατά 0,1 % του ΑΕΠ σε σχέση με τις εθνικές δαπάνες για επενδύσεις σε έργα που συγχρηματοδοτήθηκαν από την Ένωση το 2017. Οι εναπομένουσες προσωρινές αποκλίσεις από την πορεία προσαρμογής για την επίτευξη του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού στόχου μεταφέρονται σε επόμενες χρήσεις ώστε να καλύψουν περίοδο τριών ετών. Ως εκ τούτου, οι προσωρινές αποκλίσεις βάσει της ρήτρας ασυνήθων περιστάσεων και της ρήτρας διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων ανέρχονται στο 0,67 % του ΑΕΠ το 2018 και στο 0,5 % του ΑΕΠ το 2019.
- (8) Το Συμβούλιο συνέστησε στη Φινλανδία να διασφαλίσει ότι η απόκλιση από τον μεσοπρόθεσο δημοσιονομικό στόχο το 2018 περιορίζεται στο περιθώριο που παρέχεται σε σχέση με τον δημοσιονομικό αντίκτυπο ασυνήθων περιστάσεων (το οποίο εγκρίθηκε το 2016), καθώς και τα περιθώρια που αφορούν την εφαρμογή διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων (που εγκρίθηκαν το 2017). Τούτο είναι σύμφωνο με μέγιστο ονομαστικό ρυθμό αύξησης των καθαρών πρωτογενών δημόσιων δαπανών ύψους 1,9 % το 2018, ποσοστό που αντιστοιχεί σε επιτρεπόμενη επιδείνωση του διαρθρωτικού ισοζυγίου κατά 0,1 % του ΑΕΠ. Με βάση τις εαρινές προβλέψεις της Επιτροπής για το 2018, υπάρχει κίνδυνος κάποιας απόκλισης από την προτεινόμενη δημοσιονομική προσαρμογή το 2018. Ωστόσο, ως αποτέλεσμα του καλύτερου από το αναμενόμενο αποτέλεσμα για το 2017, η απόκλιση από τον μεσοπρόθεσο στόχο προβλέπεται επί του παρόντος ότι θα είναι μικρότερη από τα περιθώρια που εγκρίθηκαν σε σχέση με τη ρήτρα ασυνήθων περιστάσεων και τη ρήτρα διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων. Εάν επιβεβαιωθεί, αυτό θα ληφθεί υπόψη στην εκ των υστέρων αξιολόγηση για το 2018.
- (9) Το 2019, με βάση τις εαρινές προβλέψεις της Επιτροπής του 2018, η Φινλανδία θα πρέπει να διασφαλίσει ότι η απόκλιση από τον μεσοπρόθεσο δημοσιονομικό στόχο το 2019 θα περιοριστεί στο περιθώριο που εγκρίθηκε σε σχέση με τον δημοσιονομικό αντίκτυπο της εφαρμογής των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων για τις οποίες χορηγήθηκε προσωρινή απόκλιση το 2017. Τούτο είναι σύμφωνο με μέγιστο ονομαστικό ρυθμό αύξησης των καθαρών πρωτογενών δημόσιων δαπανών ύψους 2,9 %, ποσοστό που αντιστοιχεί σε επιτρεπόμενη επιδείνωση του διαρθρωτικού ισοζυγίου κατά 0,2 % του ΑΕΠ. Σε περίπτωση μη αλλαγής των πολιτικών, η Φινλανδία προβλέπεται να συμμορφωθεί με τις απαιτήσεις για το 2019. Η Φινλανδία αναμένεται επίσης να συμμορφωθεί με την τιμή αναφοράς για τη μείωση του χρέους το 2018 και το 2019. Γενικά, το Συμβούλιο είναι της γνώμης ότι η Φινλανδία πρέπει να είναι έτοιμη να λάβει

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 του Συμβουλίου (ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 320).

⁽²⁾ Κυκλικά προσαρμοσμένο ισοζύγιο, μη συνυπολογιζόμενων έκτακτων και άλλων προσωρινών μέτρων, όπως υπολογίστηκε εκ νέου από την Επιτροπή με χρησιμοποίηση της από κοινού συμφωνηθείσας μεθοδολογίας.

περαιτέρω μέτρα για να εξασφαλίσει τη συμμόρφωση το 2018, και ότι το 2019 προβλέπεται να συμμορφωθεί με τις διατάξεις του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης.

- (10) Λόγω της γήρανσης του πληθυσμού και της μείωσης του εργατικού δυναμικού, οι δαπάνες για τις συντάξεις, την υγεία και τη μακροχρόνια περίθαλψη αναμένεται να αυξηθούν από 22 % το 2016 σε 24 % του ΑΕΠ μέχρι το 2030. Η διοικητική μεταρρύθμιση και η μεταρρύθμιση των υπηρεσιών κοινωνικής πρόνοιας και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, οι οποίες συζητούνται επί του παρόντος στο Κοινοβούλιο, αποβλέπουν στον περιορισμό της αύξησης των δαπανών στον τομέα αυτό. Άλλοι στόχοι είναι να εξασφαλιστεί ισότιμη πρόσβαση στην ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και να μειωθεί ο χρόνος αναμονής για τους ασθενείς, ειδικά σε μειονεκτικές ή απομακρυσμένες περιοχές. Το ποσοστό των ιατρικών αναγκών που, κατά δήλωση των ενδιαφερομένων, δεν καλύπτονται σήμερα βρίσκεται πάνω από τον μέσο όρο της Ένωσης. Ειδικότερα, τα μη απασχολούμενα άτομα αντιμετωπίζουν δυσκολίες προκειμένου να λάβουν την ιατρική περίθαλψη που έχουν ανάγκη. Από το 2020, ένα νέο επίπεδο περιφερειακής δημόσιας διοίκησης —οι επαρχίες— θα αναλάβει την αρμοδιότητα για τις υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης στη Φινλανδία. Η μεταρρύθμιση θα εξασφαλίσει τη συγκέντρωση πόρων ώστε να καταστεί δυνατή η αποτελεσματικότερη χρήση τους στο επίπεδο των επαρχιών. Η αύξηση της χρήσης ψηφιακών και ηλεκτρονικών υπηρεσιών αναμένεται επίσης να αυξήσει την παραγωγικότητα. Τέλος, οι υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας και πρωτοβάθμιας ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης θα παρέχονται τόσο από δημόσια όσο και από ιδιωτικά κέντρα κοινωνικών υπηρεσιών και κέντρα υγείας. Η δυνατότητα αυτή θα παρέχει στους ασθενείς μεγαλύτερη ελευθερία επιλογής, ενώ ο ανταγωνισμός μεταξύ παρόχων υπηρεσιών αναμένεται να αποφέρει εξοικονόμηση κόστους. Η επίτευξη των φιλόδοξων αυτών στόχων θα εξαρτηθεί επίσης από τις επιλογές που θα γίνουν κατά το στάδιο υλοποίησης της μεταρρύθμισης.
- (11) Το ποσοστό απασχόλησης —74 % του συνόλου του πληθυσμού σε ηλικία εργασίας (20-64) το 2017— ήταν σχετικά χαμηλό στη Φινλανδία σε σχέση με τις υπόλοιπες Βόρειες Χώρες. Η συμμετοχή στην αγορά εργασίας ήταν επίσης χαμηλότερη, ιδίως για τις γυναίκες, τους άνδρες χαμηλής ειδίκευσης και τα άτομα που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών. Το ποσοστό διαρθρωτικής ανεργίας ήταν υψηλό: περίπου το 7,5 % του συνολικού εργατικού δυναμικού το 2017. Όσον αφορά την αύξηση της απασχόλησης, και παρά τα μέτρα που ελήφθησαν πρόσφατα από τις φινλανδικές αρχές, εξακολουθούν να υπάρχουν προβλήματα σχετικά με τη θέσπιση περισσότερων κινήτρων για την αποδοχή εργασίας και πιο ενεργητικές πολιτικές για την αγορά εργασίας.
- (12) Οι παγίδες της αεργίας και της ανεργίας εξακολουθούν να εμποδίζουν μια πιο εκτεταμένη χρήση του εργατικού δυναμικού. Μια σημαντική παγίδα αεργίας δημιουργείται από το σύστημα παροχών και τον συνδυασμό των διάφορων ειδών επιδομάτων που αυτό προσφέρει. Οι παροχές κοινωνικής πρόνοιας και το επίδομα στέγασης αποτελούν ουσιαστική συνιστώσα της παγίδας αυτής. Αυτές και άλλες παροχές μειώνονται πολύ γρήγορα με την αύξηση του εισοδήματος, με κίνδυνο η ανάληψη επαγγελματικής δραστηριότητας να μην αποτελεί επαρκώς ελκυστική επιλογή. Η πολυπλοκότητα των κανόνων για τις παροχές, σε συνδυασμό με τις διοικητικές πρακτικές, θεωρείται ότι δημιουργεί σημαντικές παγίδες ανεργίας ή «γραφειοκρατικές παγίδες». Η αβεβαιότητα όσον αφορά το επίπεδο των παροχών και τον χρόνο που απαιτείται για την επαναφορά τους μειώνει την ελκυστικότητα της βραχυπρόθεσμης ή της μερικής απασχόλησης. Τέλος, παρά μια πρόσφατη ανάκαμψη της κατασκευής νέων κατοικιών, η έλλειψη οικονομικά προσιτής στέγης σε κέντρα ανάπτυξης θα μπορούσε να αποτελέσει περαιτέρω εμπόδιο στην κινητικότητα του εργατικού δυναμικού. Το πείραμα που έχει αρχίσει να διεξάγεται σχετικά με το βασικό εισόδημα, του οποίου τα πρώτα αποτελέσματα αναμένονται εντός του 2019, είναι πιθανό να παράσχει ορισμένες πληροφορίες για την αναθεώρηση του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης. Διερευνήθηκαν οι δυνατότητες μεταρρύθμισης του συστήματος γονικής άδειας ώστε να αυξηθεί το ποσοστό απασχόλησης των γυναικών σε αναπαραγωγική ηλικία και να προωθηθεί η ισότητα των φύλων. Ένα μητρώο καταγραφής εισοδημάτων σε πραγματικό χρόνο, το οποίο βρίσκεται επί του παρόντος στο στάδιο της προετοιμασίας, θα μπορούσε να αποτελέσει ευκαιρία για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των δημόσιων υπηρεσιών και την ομαλή εξισορρόπηση των παροχών με αποτελεσματικό τρόπο.
- (13) Οι πρακτικές καθορισμού των μισθών μεταβάλλονται και παρατηρείται μετάβαση προς διαπραγματεύσεις σε κλαδικό και τοπικό επίπεδο. Δεδομένου ότι οι επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν συχνά πολύ διαφορετικούς περιορισμούς, αναμένεται να καταστεί δυνατή η μεγαλύτερη διαφοροποίηση των μισθών μεταξύ επιχειρήσεων, ώστε οι αυξήσεις των πραγματικών μισθών να βρίσκονται σε αντιστοιχία με την αύξηση της παραγωγικότητας, στηρίζοντας παράλληλα την επίτευξη καλύτερων αποτελεσμάτων στον τομέα της απασχόλησης. Οι πλέον πρόσφατες μισθολογικές συμφωνίες που συνήφθησαν στα τέλη του 2017 και στις αρχές του 2018 παρέχουν στους οργανωμένους εργοδότες περισσότερες δυνατότητες να προβαίνουν σε τοπικές διαπραγματεύσεις. Οι εργοδότες που δεν ανήκουν σε κάποια οργάνωση εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν ορισμένα εμπόδια. Έχουν παρατηρηθεί ορισμένα πρώτα θετικά αποτελέσματα, καθώς η τρέχουσα κατάσταση των πρόσφατων μισθολογικών διαπραγματεύσεων έχει γενικά ουδέτερο αντίκτυπο στην ανταγωνιστικότητα κόστους. Στην πράξη, παρά την απουσία επίσημου συντονισμού για τις μισθολογικές συμφωνίες, υπάρχουν ενδείξεις ότι διαμορφώνεται ένα φινλανδικό μοντέλο, βάσει του οποίου οι μισθολογικές αυξήσεις στον τομέα των μη εμπορεύσιμων αγαθών συνδέονται με τις αυξήσεις στον τομέα των εμπορεύσιμων αγαθών.
- (14) Καθώς η οικονομική δραστηριότητα και η απασχόληση επανέρχονται σταδιακά στα προ της κρίσης επίπεδα, η περιορισμένη απασχολησιμότητα των ανέργων και των οικονομικά μη ενεργών ατόμων ενδέχεται να συνιστά μείζον πρόβλημα, το οποίο θα μπορούσε να επιβραδύνει την ανάκαμψη της αγοράς εργασίας υπονομεύοντας έτσι τη μακροπρόθεσμη διατηρησιμότητα του φινλανδικού κράτους πρόνοιας. Η κατάσταση απαιτεί επαρκείς και ολοκληρωμένες υπηρεσίες ενεργοποίησης και επανένταξης για τους ανέργους και τους οικονομικά μη ενεργούς. Ταυτόχρονα, οι πόροι που διατίθενται για τις δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης, ιδίως για δραστηριότητες παροχής συμβουλών, υπολείπονται του μέσου όρου της Ένωσης. Οι υπηρεσίες για τους ανέργους, ιδίως για τα άτομα με χαμηλότερες προοπτικές απασχόλησης, είναι διάσπαρτες μεταξύ πολλών διαφορετικών παρόχων. Η ενοποίηση ή ο καλύτερος συντονισμός τους

θα συνέβαλλε στη δημιουργία μιας συνεχούς αλυσίδας υπηρεσιών (υπηρεσία μίας στάσης για τους άνεργους/οικονομικά μη ενεργούς). Απαιτούνται συνεχείς προσπάθειες ώστε να εξασφαλιστεί η επιστροφή των οικονομικά μη ενεργών ατόμων στην αγορά εργασίας, ιδίως εκείνων που ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα των 25-49 ετών και των ατόμων που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών. Ο μεταναστευτικός πληθυσμός θα μπορούσε να αντισταθμίσει εν μέρει την παρούσα μείωση του πληθυσμού σε ηλικία εργασίας, υπό την προϋπόθεση ότι θα ενσωματωθεί ικανοποιητικά στην αγορά εργασίας και στη φινλανδική κοινωνία. Τέλος, αυξάνονται οι ελλείψεις εργατικού δυναμικού, γεγονός που αντικατοπτρίζει τις εν εξελίξει διαρθρωτικές αλλαγές της οικονομίας, όπως η γήρανση του πληθυσμού. Το στοιχείο αυτό καταδεικνύει την ανάγκη για συνεχείς επενδύσεις στην εκπαίδευση ενηλίκων και στην επαγγελματική κατάρτιση, ώστε να καταστεί δυνατή η επαγγελματική κινητικότητα και να μειωθεί η αναντιστοιχία δεξιοτήτων.

- (15) Η κυβέρνηση έχει εφαρμόσει μέτρα υπέρ της επιχειρηματικότητας και των νεοσύστατων επιχειρήσεων και έχει επίσης αξιήσει τις δυνατότητες χορήγησης δανείων και εγγυήσεων εξαγωγών στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις. Επίσης, επιτρέπεται τώρα στους ανέργους να συνεχίσουν να λαμβάνουν παροχές ανεργίας και κατά τους πρώτους μήνες από την έναρξη νέας επιχειρηματικής δραστηριότητας. Το καθεστώς αυτό είναι πολύ πιθανό να στεφθεί με επιτυχία εάν συνδυαστεί με την παροχή κατάρτισης και καθοδήγησης, αν και η σύντομη διάρκειά του μπορεί να περιορίσει τον αντίκτυπό του. Επίσης, εξακολουθούν να παρατηρούνται ορισμένες αδυναμίες στην κοινωνική προστασία των επιχειρηματιών και των αυτοαπασχολούμενων, ενώ ο κίνδυνος φτώχειας για τους αυτοαπασχολούμενους στη Φινλανδία είναι υψηλός σε σύγκριση με τους υπαλλήλους.
- (16) Το χρέος των νοικοκυριών παραμένει σε ιστορικά υψηλά επίπεδα (67 % του ΑΕΠ το 2016). Το χρέος αυτό είναι κυρίως με κυμαινόμενο επιτόκιο, γεγονός που συνιστά κίνδυνο σε περίπτωση αύξησης των επιτοκίων μεσοπρόθεσμα. Η καταναλωτική πίστη αυξάνεται ραγδαία και όλο και μεγαλύτερο μέρος της δανειοδότησης του τύπου αυτού χορηγείται από ξένες τράπεζες, χρηματοπιστωτικά ιδρύματα πλην των πιστωτικών ιδρυμάτων, εταιρείες μικροδανείων και δανειοδότηση μεταξύ ομοτίμων. Η φινλανδική Αρχή Χρηματοπιστωτικής Εποπτείας έχει θεσπίσει σειρά μέτρων για τη συγκράτηση της αύξησης της δανειακής επιβάρυνσης των νοικοκυριών. Εντούτοις, δεν αναμένεται σύντομα ενεργητική απομόχλευση, δεδομένου μάλιστα ότι τα επιτόκια παραμένουν σε χαμηλά επίπεδα και η εμπιστοσύνη των καταναλωτών βρίσκεται σε υψηλά επίπεδα. Η έλλειψη συνολικού πιστωτικού μητρώου (για τη συλλογή θετικών και αρνητικών πληροφοριών σχετικά με τους οφειλότες) ενδέχεται να μην επιτρέπει στις τράπεζες να σχηματίζουν σαφή εικόνα του συνολικού χρέους των νοικοκυριών.
- (17) Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του 2018, η Επιτροπή προέβη σε ολοκληρωμένη ανάλυση της οικονομικής πολιτικής της Φινλανδίας και τη δημοσίευσε στην έκθεση του 2018 για τη χώρα. Επίσης αξιολόγησε το πρόγραμμα σταθερότητας για το 2018, το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων για το 2018 και τη συνέχεια που δόθηκε στις συστάσεις που είχαν απευθυνθεί προς τη Φινλανδία τα προηγούμενα έτη. Η Επιτροπή έλαβε υπόψη όχι μόνον τη συνάφειά τους για την άσκηση βιώσιμης δημοσιονομικής και κοινωνικοοικονομικής πολιτικής στη Φινλανδία, αλλά και τον βαθμό στον οποίο συμμορφώνονται με τους κανόνες και τις κατευθύνσεις της Ένωσης, δεδομένης της ανάγκης ενδυνάμωσης της συνολικής οικονομικής διακυβέρνησης της Ένωσης, μέσω της συνεκτίμησης στοιχείων σε ενωσιακό επίπεδο κατά τη διαμόρφωση μελλοντικών εθνικών αποφάσεων.
- (18) Υπό το πρίσμα της αξιολόγησης αυτής, το Συμβούλιο εξέτασε το πρόγραμμα σταθερότητας για το 2018 και η γνώμη του ⁽¹⁾ αποτυπώνεται ιδίως στη σύσταση 1 κατωτέρω.

ΣΥΝΙΣΤΑ στη Φινλανδία να λάβει μέτρα το 2018 και το 2019 προκειμένου:

1. Να επιτύχει τον μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο το 2019, λαμβανομένων υπόψη των περιθωρίων που συνδέονται με την εφαρμογή των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων για τις οποίες έχει χορηγηθεί προσωρινή απόκλιση. Να εξασφαλίσει την έγκριση και εφαρμογή της διοικητικής μεταρρύθμισης με στόχο να αυξηθούν, αφενός, η οικονομική αποδοτικότητα των κοινωνικών υπηρεσιών και των υπηρεσιών ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και, αφετέρου, η ισότιμη πρόσβαση στις υπηρεσίες αυτές.
2. Να βελτιώσει τα κίνητρα για την αποδοχή εργασίας και να εξασφαλίσει επαρκείς και πλήρως ολοκληρωμένες υπηρεσίες για τους ανέργους και τους οικονομικά μη ενεργούς.
3. Να ενισχύσει την παρακολούθηση του χρέους των νοικοκυριών, μεταξύ άλλων με τη δημιουργία συστήματος πιστωτικού μητρώου.

Βρυξέλλες, 13 Ιουλίου 2018.

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

H. LÖGER

⁽¹⁾ Δυνάμει του άρθρου 5 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97.